

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Студије наука безбедности	
Назив предмета: Обавештајне студије	
Наставник: др Зоран Драгишић, редовни професор	Сарадник: мс Иван Р. Димитријевић, асистент
Статус предмета: изборни / стручно-апликативни (СА)	
Број ЕСПБ: 6	
Услов Студенти треба да познају: основне појмове из области студија безбедности (одслушана настава и/или положен испит из предмета Основи безбедности, Увод у студије безбедности и Међународни односи); системе националне безбедности (одслушана настава и/или положен испит из предмета Правне основе безбедности, Политички систем, Системи безбедности и Системи одбране); основне појмове из области информатике и информационих система (одслушана настава и/или положен испит из предмета Информатика); основне појмове из психологије; енглески језик.	
Циљ предмета Студенти ће упознати дисциплину Обавештајних студија која се током 20. века теоријски уобличавала у оквиру стратешких студија, теорија међународних односа, студија безбедности, политикологије, историје и других сродних научних дисциплина, кроз њен развој од првих појмовних разматрања обавештајног рада након завршетка Другог светског рата, све до модерних приступа у изучавању различитих аспеката савременог обавештајног рада. У том смислу, студенти ће усвојити основне појмове који се данас користе у Обавештајним студијама, као што су обавештајни рад, обавештајни податак и информација, обавештајни процес, обавештајна анализа и повезане појмове. Поред тога, од студената се очекује да развију критички однос према информацијама које су им доступне у свакодневном животу, тако што ће разумети да доступни подаци и информације нису увек истинити, тако што ће научити да провере њихову веродостојност, и тако што ће развити основне вештине за проналажење, филтрирање, проверавање и укрштање података које прикупе из различитих извора, помоћу техника и метода које се користе у савременом обавештајном раду.	
Исход предмета Од студената се очекује да могу да објасне због чега су Обавештајне студије постале научна дисциплина, тако што ће уочити и разумети значај кључних догађаја у модерној историји обавештајног рада за развој теоријске мисли о њему. Након завршетка учења и полагања испита, студенти ће моћи да наведу основне карактеристике савременог обавештајног рада, да објасне како функционише уобичајени обавештајни процес, да наброје и објасне основне методе прикупљања обавештајних података, да објасне значај отворених извора података за савремени обавештајни рад, да примене основне принципе научених алата и техника за прикупљање и проверу веродостојности података и информација и ван области безбедности, као и да уоче сличности и разлике у раду обавештајних служби различитих држава. Такође, студенти ће бити у стању да примене основе научених аналитичких техника и метода у пракси без обзира на посао који буду обављали, тако што ће моћи да превазиђу проблеме који се односе на грешке у перцепцији, тако што ће знати да израде основни план прикупљања података и тако што ће бити у стању да провере податке из различитих извора кроз употребу савремених информационих и комуникационих технологија.	
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Класична мисао о обавештајном раду за потребе вођења рата; Интелектуална претходница дисциплине Обавештајних студија; Прва академска расправа о карактеру обавештајног рада; Академски доприноси проучавању обавештајног рада; Почетак Обавештајних студија; Савремени академски доприноси Обавештајним студијама. Обавештајне „мисије“; Обавештајни процес; Методе прикупљања података; Отворени извори података и нове технологије; Алати и технике за прикупљање и проверу веродостојности отворених извора података; Контраобавештајни рад; Тајне акције и специјалне операције. Обавештајна анализа; Размишљање о размишљању; Перцепција и грешке у перцепцији; Познавање корисника обавештајних информација и аналитичко комуницирање; Структуриране аналитичке технике. Будућност обавештајног рада (контрола и надзор над обавештајним службама, обавештајни рад у мировним мисијама, обавештајни рад и приватност, технике и методе надзора над електронским комуникацијама, морални аспекти употребе савремених технологија у обавештајном раду, значај и последице дезинформација у обавештајном раду, обавештајни рад на нивоу Европске уније). <i>Практична настава</i> Обавештајни рад пре и после Другог светског рата (кључне карактеристике, сличности и разлике); Обавештајна служба и политички одлучиоци (да ли обавештајни рад треба да буде потпуно одвојен од политичких одлучилаца?); Значај „Године обавештајног рада“ за настанак Обавештајних студија; Кључни	

<p>аутори у Обавештајним студијама данас и њихов допринос разумевању савременог обавештајног рада. Методе прикупљања обавештајних података (квалитативна анализа различитих извора података); Отворени извори података (врсте и карактеристике класичних јавно доступних података); Отворени извори података и нове технологије (друга генерација OSINT-а и алати и технике за њихово прикупљање и проверу веродостојности).</p> <p>Обавештајна анализа (анализа алата за размишљање; примери грешака у перцепцији); Структуриране аналитичке технике (технике за препознавање образаца, анализа друштвених мрежа, геопросторна анализа, технике за дијагностику).</p>			
Литература			
<i>Обавезна:</i>			
<i>Обавештајне студије (радни материјал)</i> (2020/21). Београд: Факултет безбедности (у припреми).			
Jensen, C.J., McElreath, D.H. & Graves, M. (2018). <i>Introduction to Intelligence Studies</i> (2 nd ed.). NY: Routledge.			
<i>Додатна:</i>			
George, R.Z. (2020). <i>Intelligence in the National Security Enterprise</i> . Washington, DC: Georgetown Uni. Press.			
Andrew, C., Aldrich, R.J. & Wark, W.K. (Eds.) (2020). <i>Secret Intelligence: A Reader</i> (2 nd ed.). London: Routledge.			
McGlynn, P. & Garner, G. (2019). <i>Intelligence Analysis Fundamentals</i> . Boca Raton: CRC Press.			
Gill, P. & Phythhian, M. (2018). <i>Intelligence in an Insecure World</i> (3 rd ed.). Cambridge: Polity Press.			
Johnson, L.K. (Ed.) (2007). <i>Strategic Intelligence, Volumes 1-5</i> . Westport: Praeger Security International.			
Heuer, R.J. (1999). <i>Psychology of Intelligence Analysis</i> . Washington, DC: Center for the Study of Intelligence.			
Број часова активне наставе: 60		Теоријска настава: 45	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
<p>Теоријска настава изводиће се кроз часове предавања који ће поред уобичајених презентација везаних за наставне целине садржати и интерактивна средства (занимљиве примере из праксе, интернет презентације и кратке документарне филмове који практично илуструју садржаје дате наставне јединице) чиме ће се код студената подстицати дискусија о теми предавања.</p> <p>Практична настава изводиће се током часова вежби преко: текстова које ће студенти прочитати и о којима ће дискутовати; домаћих задатака које ће студенти припремати, презентовати и бранити у дискусијама; радионица и рада у групама у којима ће студенти морати да решавају реалистичне проблеме и долазе до решења; анализа студија случаја; израде семинарских радова; писања есеја на дату тему.</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	-
практична настава	10	усмени испит	40
колоквијуми	30		
семинарски рад	10		
есеј	5		